

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 239/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a zo sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Michal Krutek, s.r.o., Hlavná 11, Trnava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 13C/79/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka označená v záhlaví tohto uznesenia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 13. marca 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu v napadnutom konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovateľka navrhuje uloženie príkazu okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov a súčasne navrhuje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 2 000 eur, ako aj náhradu trov konania.
2. Z ústavnej sťažnosti a vyžiadaného súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľka podala na okresnom súde 6. decembra 2021 žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k presne označenej nehnuteľnosti proti žalovaným 1 až 3.
3. Okresný súd vyzval sťažovateľku 15. júna 2022 na zaplatenie súdneho poplatku, ktorý bol sťažovateľkou zaplatený 17. júna 2022.
4. Dňa 10. novembra 2022 okresný súd požiadal register obyvateľov Slovenskej republiky o zistenie a oznámenie údajov o žalovanej 3, ktorú sa nepodarilo dohľadať v dostupných registroch. Na výzvu bolo reagované podaním 14. novembra 2022, z ktorého vyplynulo, že osoba sa v príslušnom registri nenachádza.

5. Okresný súd uznesením z 23. novembra 2022 sťažovateľku vyzval, aby opravila označenie žalovanej 3, ktorá sa podľa zistení okresného súdu podľa lustrácie v registri obyvateľov nenachádza.

6. Sťažovateľka proti uzneseniu okresného súdu z 23. novembra 2022 podala 23. decembra 2022 sťažnosť z dôvodu, že disponuje len údajmi z katastra nehnuteľností, pričom požiadala o zrušenie predmetného uznesenia. Zároveň požiadala na účely zistenia totožnosti žalovanej 3 okresný súd o vyžiadanie titulu nadobudnutia spoluvlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti a vykonanie kompletnej lustrácie.

7. Sťažnosť sťažovateľka doplnila podaním z 20. marca 2023, v ktorom uviedla, že sa jej podarilo zistiť posledný prechodný pobyt žalovanej 3, a požiadala okresný súd o doplnenie dokazovania na základe zistených informácií.

8. Sťažovateľka podala 3. mája 2023 návrh na zmenu žaloby vzhľadom na skutočnosť, že sa obrátila na Slovenský pozemkový fond s opakovanou žiadosťou o zápis správy nad spoluvlastníckym podielom žalovanej 3, keďže išlo o neznámeho vlastníka podielu na predmetnej nehnuteľnosti, pričom k 2. máju 2023 došlo k zápisu Slovenského pozemkového fondu ako správcu podielu v spoluvlastníctve žalovanej 3.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Sťažovateľka dôvodí, že zo strany okresného súdu nedošlo k vykonaniu žiadneho úkonu smerujúceho k meritórnemu ukončeniu veci. Okresný súd nerozhodol ani o sťažnosti či návrhu na zmenu žaloby. Zo strany okresného súdu preto došlo k zbytočným priet'ahom.

10. Sťažovateľka okresnému súdu uviedla všetky dostupné informácie, ktoré mala o žalovanej 3. Napriek uvedenému nečakala na okresný súd, ale sama kontaktovala obec Zavar a následne navštívila Okresný úrad Trnava na účely zistenia informácií o pobyte žalovanej 3 a zabezpečila osobne aj kópiu darovacej zmluvy ako titulu nadobudnutia spoluvlastníckeho práva žalovanej 3. O všetkých získaných informáciách sťažovateľka okresný súd informovala tak, aby nedochádzalo k zbytočným priet'ahom. Aj napriek súčinnosti do dnešného dňa nedošlo ani k doručeniu žaloby žalovaným, ani k prejednaniu veci.

11. Podľa sťažovateľky nejde o komplikovaný spor, pričom sťažovateľka dala na vlastné náklady vyhotoviť aj znalecký posudok na účely určenia hodnoty predmetnej nehnuteľnosti, ktorú chce vyporiadať. Z dôvodu nečinnosti okresného súdu však do dnešného dňa neboli plynule realizované kroky smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní, ako aj porušenie práva na súdnu ochranu postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote:

14. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98). Vzhľadom na už uvedené mohol ústavný súd preskúmať namietané porušenie označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) spoločne.

15. Ústavný súd vo svojej judikatúre súvisiacej s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov opakovane konštatuje, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie tohto základného práva (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09). Ústavný súd poukazuje na právny názor vyslovený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti ústavný súd spravidla prihliada vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

16. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (rozsudok ESLP vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovenskej republike, I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07).

17. Vec týkajúca sa zrušenia a vyporiadania spoluvlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti sa nejaví ako právne zložitá, keďže vo všeobecnosti tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. Vzhľadom na nevyhnutnosť zisťovania dodatočných informácií týkajúcich sa totožnosti žalovanej 3, ktorú okresný súd nedohľadal v prístupnom registri, sa vec javí ako skutkovo zložitejšia. V tomto smere je však nevyhnutné zdôrazniť prístup okresného súdu k zisťovaniu skutočností dôležitých pre správnu identifikáciu žalovanej 3, a to vzhľadom na obmedzené možnosti sťažovateľky ako fyzickej osoby tieto informácie dohľadať.

18. Pokiaľ ide o samotné správanie sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že táto svojím správaním neprispela k predĺženiu napadnutého konania. Naopak, z vlastnej iniciatívy suplovala prístup okresného súdu vo veci identifikácie žalovanej 3, čo vedie k záveru o existencii neefektívneho postupu okresného súdu pri zisťovaní totožnosti žalovanej 3.

19. Pri hodnotení postupu samotného okresného súdu pozornosti ústavného súdu neunikla okrem už spomenutého pomerne laxného prístupu pri identifikácii žalovanej 3 skutočnosť neefektívnej činnosti okresného súdu, ktorý od podania žaloby vo veci neurobil úkon smerujúci efektívne k rozhodnutiu vo veci samej a dokonca dosiaľ nerozhodol vo veci podanej sťažnosti a návrhu na zmenu žaloby. Ústavný súd navyše identifikoval v postupe okresného súdu aj nečinnosť trvajúcu niekoľko mesiacov. Ústavný súd však prihliadol aj na skutočnosť, že od podania žaloby až do dňa podania ústavnej sťažnosti ubehli 2 roky a 4 mesiace. Pri rozhodovaní o tom, či v konkrétnych okolnostiach veci došlo k vzniku zbytočných prietáhov, ústavný súd prihliada aj na rozhodovacia prax a judikatúru ESLP v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok ESLP z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok ESLP zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66, rovnako tak aj napr. IV. ÚS 34/2020, IV. ÚS 77/2020).

20. Ústavný súd zobrať do úvahy pri rozhodovaní o ústavnej sťažnosti aj predmet sporu (zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti), ktorý, aj keď je pre samotnú sťažovateľku nepochybne dôležitý, nepatrí do kategórie tzv. citlivých konaní, ktoré by si vyžadovali zo strany vo veci konajúceho súdu osobitný prístup (ako to je napríklad v prípade pracovnoprávných sporov alebo v konaniach vo veci starostlivosti o maloletých)

21. Ústavný súd zhodnotením už uvedených troch kritérií a s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania vedeného okresným súdom, berúc do úvahy predmet sporu a jeho význam pre sťažovateľku, konštatuje, že nečinnosť a neefektívny postup okresného súdu dosiaľ významným spôsobom neovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania, a preto v tomto prípade nemožno uvažovať o takých prietáhoch, ktorých intenzita by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv.

22. Chýbajúca ústavnoprávna relevancia nečinnosti a neefektívneho postupu okresného súdu viedla ústavný súd pri predbežnom prerokovaní k záveru o odmietnutí časti ústavnej sťažnosti vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu:

23. V súlade s judikatúrou ústavného súdu môže porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov za splnenia stanovených podmienok dosiahnuť dokonca charakter tzv. *denegatio iustitiae*, t. j. odmietnutia spravodlivosti, a to za predpokladu existencie takej intenzity, ktorá by v konečnom dôsledku znamenala odmietnutie reálneho prístupu k súdu, resp. k rozhodnutiu (III. ÚS 283/08).

24. Pokiaľ sťažovateľka namieta aj porušenie základného práva na súdnu ochranu v priamej príčinnej súvislosti s porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov,

ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na skutočnosť, že celková dĺžka konania pred okresným súdom nedovoľuje prijať záver o porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, čo je *conditio sine qua non* pre spôsobilosť vysloviť porušenie základného práva na súdnu ochranu, ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi postupom okresného súdu v napadnutom konaní a sťažovateľkou namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu.

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

26. Pre úplnosť ústavný súd dodáva, že ak by okresný súd v ďalšom priebehu napadnutého konania pokračoval v spôsobovaní prieťahov (resp. ak by celková dĺžka napadnutého súdneho konania dosiahla neprípustnú úroveň vo vzťahu k predmetu konania, napr. ak by presiahla viac ako tri roky, pozn.), toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni sťažovateľke, aby po splnení všetkých zákonných podmienok adresovala ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. apríla 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu